

РЕШЕНИЕ

№ 451

София, 24 октомври 2025 г.

В ИМЕТО НА НАРОДА

ВЪРХОВНИЯТ КАСАЦИОНЕН СЪД НА РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ, трето наказателно отделение, в открито съдебно заседание на двадесет и трети септември, две хиляди двадесет и пета година в състав:

ПРЕДСЕДАТЕЛ: БЛАГА ИВАНОВА

ЧЛЕНОВЕ: БОНКА ЯНКОВА

НИКОЛАЙ ДЖУРКОВСКИ

при секретаря Илияна Петкова и с участието на прокурора Атанас Гебрев изслуша докладваното от съдия Янкова наказателно дело № 608 по описа за 2025 г.

Касационното производство е образувано на основание чл. 346, т. 1 от НПК по жалба, подадена от подсъдимия Г. В. Г., чрез упълномощения му защитник адвокат М. Б. от САК срещу решение № 92 от 04.03.2025 г. на Апелативен съд – София, постановено по ВНОХД № 19/2025 г. по описа на същия съд, с което е потвърдена осъдителна присъда на Софийски градски съд, постановена по НОХД № 2222 по описа на съда за 2024 г. В касационната жалба и представеното в срока по чл. 351, ал. 4 от НПК допълнение са заявени допуснати от апелативната инстанция съществени процесуални нарушения, свързани с неспазване на родовата подсъдност, липса на мотиви и основана върху предположения осъдителна присъда, както и допуснати със самото осъждане на подс. Г. нарушение на закона и явна несправедливост на наложеното наказание. Прави се искане за отмяна на атакувания съдебен акт и връщане на делото за ново разглеждане или алтернативно – за редуциране на наказанието или замяната му с по - лека санкция.

В съдебното заседание пред ВКС, защитникът на подсъдимия Г. – адв. Х. Д. поддържа подадената касационна жалба по изложените в нея и в допълнението съображения и с посочените в жалбата искания. Акцентира върху допуснатата от инстанциите по фактите невярна оценка на доказателствените източници, вследствие на което възприетите релевантни за делото обстоятелства са били неправилно изведени. Поддържа и заявената в жалбата позиция за незаконност на съдебния състав по изложените в допълнението към жалбата съображения за подсъдност на делото на РС Дупница, а не на СГС, който го е разгледал като първа инстанция. Счита също, че в аналитичната си дейност съдилищата са допуснали отклонение от процесуалните изисквания като са се доверили безкритично на показанията на осъжданото лице М., а в същото време не са обсъдили какъв е бил интересът му да се ангажира с твърдяната като възложена му от подсъдимия дейност и дали същата е била възмездна или не. Моли делото да бъде върнато за ново разглеждане от друг състав на Апелативния съд – София или алтернативно атакуваното решение да бъде изменено в частта относно наказанието.

В лична защита подс. Г. поддържа подадената касационна жалба като изцяло споделя изразеното от защитника му становище и изложените съображения, с които е подкрепено. В предоставеното право на последна дума моли касационната жалба да бъде уважена, а делото върнато на предходната инстанция.

Прокурорът от Върховна касационна прокуратура дава заключение за неоснователност на касационната жалба. Счита, че не са налице твърдените от касатора касационни основания и моли да бъде оставено в сила въззивното решение на АС София.

Върховният касационен съд, трето наказателно отделение, като обсъди доводите на страните и извърши проверка в пределите по чл. 347, ал. 1 от НПК, установи следното:

С първоинстанционната присъда подсъдимият Г. е признат за виновен в това, че в периода 27 - 28.10.2023 г., в [населено място], при условията на продължавано престъпление, предоставил на М. И. М. сумата от общо 1800 лв., която да бъде дадена на 36 лица от [община] (по 50 лв. на всяко от тях), с цел да бъдат склонени да упражнят изборителното си право при провеждане на избори за общински съветници и кметове на Република България на 29.10.2023 г., насрочени от Президента на Република България с Указ № 146/31.07.2023 г., в полза на определен кандидат - в негова полза като кандидат за общински съветник от (коалиция) на десницата (партия), регистриран под № (номер) с валидна регистрация съгласно Изборния кодекс, поради което и на основание чл. 167, ал. 4 във вр. с ал. 3 вр с чл. 26, ал. 1 от НК и чл.55, ал. 1, т. 1 от НК му е наложено наказание от шест месеца лишаване от свобода, изпълнението на което е отложено на основание чл. 66, ал.1 от НК с изпитателен срок от три години. Така постановеният съдебен акт е проверен по жалба на защитника на подсъдимия и с атакуваното пред ВКС въззивно решение е потвърден изцяло.

В касационната жалба са релевирани всички касационни основания, което налага да се уточни предварително, че доводите, с които е ангажиран касационния повод по чл. 348, ал. 1, т. 2 от НПК (допуснати съществени процесуални нарушения) подлежат на разглеждане с предимство. Това е така, понеже в случай, че процесуалната дейност по фактическото изясняване на делото и разкриване на обективната истина не отговаря на изискванията на НПК, както се твърди, в касационната жалба, то и единственият възможен изход от делото е отмяна на присъдата и връщане за ново разглеждане, при което би било безпредметно произнасянето по останалите основания – нарушение на материалния закон и явна несправедливост на наказанието. Ето защо и възраженията за допуснати съществени процесуални нарушения, които видно от допълнението към жалбата са и ситуирани в раздел 1, следва да бъдат разгледани първи.

Доводите в подкрепа на касационното основание по чл. 348, ал. 1, т. 2 от НПК са фокусирани върху твърденията на касатора, че делото е разгледано от незаконен състав и че въззивното решение не е мотивирано убедително, понеже вътрешното убеждение не е изградено по предвидените в НПК правила, като въззивният съд е допуснал фаворизиране на едни източници, за сметка на други и е ползвал житейската логика, която не съставлява доказателство и защото решението не съдържа отговори на всички отправени възражения.

ВКС не споделя така отправените възражения, като ги намира за неоснователни.

I.1. Твърдението за допуснато съществено процесуално нарушение с абсолютен характер по см. на чл. 348, ал. 3, т. 3 от НПК, а именно – незаконност на съдебните състави, разгледали делото не намира опора в закона. Развитите подробни съображения за застъпената от касатора теза, че делото е подсъдно на съответния районен съд (РС Дупница), а не на СГС, понеже подсъдимият не притежавал дължимия имунитет, очертаващ го като лице, спрямо качеството на което да е приложима особената подсъдност по чл. 35, ал. 4 от НПК, са основани върху предложеният прочит на съдържанието на чл. 160, ал. 1 от Изборния кодекс

и мотивите на Решение № 12 от 22.05.2001 г. по к. д. № 12/2001 г. на Конституционния съд, както и върху движението на досъдебното производство и по-конкретно изпращането му по подследственост на Софийска градска прокуратура, счетоно като неправилно. Според предложеното в касационната жалба тълкуване, в обхвата на предвидената в чл. 35, ал. 4 от НПК компетентност на Софийски градски съд, попадат само случаите на лица с "имунитет" в същинския смисъл на думата, обединяващ наказателна неотговорност и наказателна неприкосновеност, но не и случаите, какъвто е настоящия, при които регистрираните кандидати имат защита срещу наказателно преследване и задържане, тоест се ползват само с наказателна неприкосновеност.

Касационният състав напълно споделя развитите в допълнението към жалбата теоретични постулати, понеже няма спор в правната доктрина и съдебната практика, че когато делото е разгледано от незаконен състав допуснатото процесуално нарушение е от категорията на абсолютните и съставлява отменително основание по смисъла на чл. 348, ал. 1, т. 2 от НПК. Случаят обаче не е такъв.

Съгласно нормата на чл. 160, ал. 1 от Изборния кодекс, която коректно е цитирана в допълнението към касационната жалба: „От деня на регистрацията до обявяване на резултатите от изборите регистрираните кандидати не може да бъдат задържани или привлечени като обвиняеми, освен за извършено престъпление от общ характер и с разрешение на Централната изборителна комисия въз основа на мотивирано искане от главния прокурор“. Процесуалният регламент на чл. 35, ал. 4 от НПК от своя страна недвусмислено очертава подсъдност на делата „от други лица с имунитет“ на Софийски градски съд като първа инстанция. При това, нормата на чл. 35, ал. 4 от НПК не съдържа допълнително ограничение относно вида на имунитета – дали е имунитет в „същинския“ смисъл, който, според даденото от Конституционния съд тълкуване (Р № 10 /27.07.1992 г. по к.д. № 13/92 г., Р № 2/18.02.1993 г. по к.д. № 36/92 г., Р № 4/17.05.1995 г. по к.д. № 2/95 г.) обединява наказателна неотговорност и наказателна неприкосновеност или се касае за имунитет със срочно действие, представляващ защита срещу наказателно преследване и задържане на регистрираните кандидати. В цитираното в касационната жалба Р № 12 от 22.05.2001 г. по к.д. №12/ 2001 г., което всъщност е образувано по искане на главния прокурор за обявяване противоконституционност на чл. 53, ал. 1 от ЗИНП (отм.), като разпоредбата е оспорена именно с довода, че „със закон не може да се въвежда имунитет“, Конституционният съд категорично приема, че законът не изключва осъществяването на наказателната отговорност на регистрираните кандидати, но им предоставя срочна наказателна неприкосновеност. Тази правна защита, с която кандидатите се ползват по силата на даденото от КС тълкуване, независимо от нейния ограничен и времеви характер по естеството си се приравнява на вид имунитет. И след като правното положение на подсъдимия като кандидат за общински съветник, го определя като лице с имунитет, то и съгласно чл. 35, ал. 4 от НПК делото, водено срещу него е подсъдно именно на СГС. Впрочем, ВКС вече е имал повод да отрази разбирането си относно обхвата на специалната подсъдност по чл. 35, ал. 4 от НПК в посочения по - горе смисъл (вж. Опр. № 125 / 21.11.2016 г. по ч.н.д. № 1012/2016 г., Опр. 93/14.09.2016 г. по ч.н.д. № 852/2016 г., Опр. № 80/14.06.2017 г. по ч.н.д. № 644/2017 г., трите на II н.о., Опр. № 18/15.02.2016 г. по ч.н.д. № 95/2016 г. на III н.о.)

Развитите върху хронологията и движението на разследването доводи за неподсъдност на делото на СГС са несъстоятелни. Прегледът на материалите по делото сочи, че досъдебното производство по преписка № 4511/2023 г. по описа на Районната прокуратура – Дупница е започнало на 1.11.2023 г. като бързо

производство, за престъпление по чл. 167, ал. 4 от НК срещу Г. Г., на основание чл. 212, ал. 2 от НПК с първото действие – разпит на М. М.. На същата дата - 1.11.2023 г. е проведен и разпит на св. М. по реда на чл. 223 от НПК пред съдия от РС Дупница. От изисканото Решение на ОИК № 76/ 25.09.2023 г., е изяснено, че Г. е бил регистриран в кандидатската листа за общински съветници на местната коалиция (коалиция) на десницата (партия) под номер (номер) за провеждане на изборите за общински съветници и кметове, насрочени за 29.10.2023 г. С оглед инкриминирания от обвинението период: 27.10 - 28.10.2023 г., към който Г. вече е бил регистриран като кандидат и на основание чл. 195, ал. 1 от НПК, изискващ досъдебното производство да се извърши в района, който съответства на района на съда, компетентен да разгледа делото, разследването е било изпратено от РП Дупница на СГП и е било прието по компетентност. Тоест, само факта, че производството първоначално е било образувано от РП Дупница изобщо не е от естество да обслужи развитата в касационната жалба теза за отсъствието на основанията по чл. 35, ал. 4 от НПК.

Не съставлява довод в подкрепа на заявената позиция за подсъдност на делото пред РС Дупница и изтъкнатото в допълнението към касационната жалба обстоятелство за проведеният пред съдия от същия съд разпит на св. М. по реда на чл. 223 от НПК. Подобно на движението на воденото разследване, така и фактът, че на 1.11.2023 г. свидетелят е бил разпитан пред съдия от РС Дупница, сам по себе си не обосновава извод, че делото е следвало да се развие и да приключи в РС Дупница. Самият разпит е проведен към момента, към който разследването все още е било на производство пред РП Дупница, а и само по себе си това процесуално следствено действие не е измежду факторите за определяне на подсъдността (в случая изобщо не става въпрос за хипотезата на чл. 195, ал. 2 от НПК) и съответно е непротивопоставимо на критериите, по които се определя специалната подсъдност по чл. 35, ал. 4 от НПК.

1.2. На следващо място, неоснователно е и оплакването за липса на мотиви. Както се отбелязва по-горе, същото е въведено с доводи за неизпълнено от въззивното решение предназначение да е „убедително“ и по - конкретно, че не съдържа отговор на всички възражения, направени пред въззивния съд и е постановено в резултат на вътрешно убеждение, което не е изградено съобразно системата от процесуални правила в НПК.

Внимателният прочит на въззивното решение не дава основание на настоящия касационен състав да се съгласи с наведените доводи. Въззивният акт на контролираната инстанция по своето съдържание изцяло кореспондира с изискванията на чл. 339, ал. 1 и 2 от НПК и това е видно дори от затруднението на касатора при формулиране на конкретни доводи за релевираното оплакване. Теоретично верните постулати и даденото в множеството цитирани решения на ВКС разрешения по въпроса за дължимия стандарт на въззивния акт не са от естество да заместят конкретните подкрепящи данни, които обжалващата страна е длъжна да посочи (вж. чл. 351, ал.1 от НПК). В случая такива липсват, доколкото общо е заявено недоволството от двете съдебни инстанции, които „не са дали отговор на ВСИЧКИ направени от защитата доводи в рамките на наказателното производство“ (стр. 13, допълнението към касационната жалба). Както е известно, касационната инстанция не извършва служебна проверка, а заявените от страните касационни основания и конкретните данни в тяхна подкрепа са тези, които очертават допустимите предели на касационната намеса. Посоченото позволява да се заключи, че недоволството не е от липсата на даден от въззивната инстанция отговор, а от неговото съдържание, но неудовлетворението от отразените в решението съображения не го прави „неубедително“, включително и на плоскостта

на която тази характеристика се интерпретира в касационната жалба – като неотговарящо на стандарта за мотивираност.

Доколкото заявената неубедителност на атакуваното решение е основана и върху твърденията, че е постановено при незаконосъобразно формирано от въззивния съд вътрешно убеждение, ВКС намира за необходимо да внесе следното предварително уточнение:

Преимуществено, подкрепящата тези твърдения аргументация се състои в предложената собствена интерпретация на доказателствените източници. Фрагментарните извадки от показанията на разпитаните свидетели, обективирани на стр. 10 - стр. 12 от допълнението към касационната жалба, придружени с оплакването, че същите не са оценени правилно и че при оценката им съдилищата е следвало да приемат за вярна тезата на подсъдимия, не съставляват нищо друго освен доводи за необоснованост, което не е предвидено като основание за касационна проверка. Независимо, че възражението е формулирано като оплакване за „тенденциозност и едностранчивост в интерпретацията на доказателствените източници“ (стр. 9 от допълнението към касационната жалба), които формално изпълват изискването за подкрепящи данни по см. на чл. 351, ал. 1 от НПК, по същество предлага преимуществено гледната точка на касатора за друга, различна от дадената от съда, оценка за достоверност на гласните доказателствени средства. Както е известно, ВКС не е съд по същество и не му е присъщо извършването на собствен доказателствен анализ, от който да формулира изводи на кои източници следва да се възложи доверие и на кои не, още по-малко е оправомощен да подменя изграденото в тази посока вътрешното убеждение на инстанциите по същество, което е суверенно тяхно право. В рамките на своите правомощия, както нееднократно е посочвано в редица решения, ВКС е задължен да провери единствено законосъобразността в действията на решаващия съд при изграждане на вътрешното му убеждение и то по конкретните доводи, с които е оспорена процесуалната им съответност.

При така направеното уточнение, като конкретни данни в полза на релевиращия касационен повод по чл. 348, ал. 1, т. 2 от НПК, макар и поставен в аспекта на немотивираност на контролираното въззивно решение, се разчитат само възраженията на касатора за фаворизиране на едни източници за сметка пренебрегване значението на други, тоест за нарушение на чл. 107, ал. 5 от НПК, както и ползване на недопустими доказателствени източници, а именно – житейската логика, съставляващо отклонение от процесуалните изисквания на чл. 105, ал. 2 и чл. 106 от НПК.

В подкрепа на първото оплакване е развита позицията на касатора за безкритичното възприемане на показания, депозиран от осъждано лице - св. М., неотчитане близките връзки между него и св. К., поради което същата не била незаинтересован свидетел, както и подценяване вътрешното съдържание и логическа издържаност на свидетелските показания, подкрепящи обясненията на подсъдимия. Възраженията са лишени от основание. На първо място, НПК не съдържа ограничение за възприемане с доверие на един или друг свидетел, с оглед на неговото съдебно минало. Съдът е длъжен, както предписва чл. 107, ал. 5 от НПК, да подложи на внимателна проверка всяко от събраните по делото доказателства, без изключение, а съгласно принципно положение, въведено в чл. 14, ал. 2 от НПК никое доказателство и доказателствено средство няма предварително определена сила. Тоест недоволството на касатора концентрирано само върху решението на инстанциите по същество да се доверят на „осъждано“ лице, не е в състояние да обслужи заявената позиция за допуснато от контролираната инстанция процесуално нарушение в аналитичната дейност. В тази

връзка следва да се отбележи, че освен несъстоятелно, понеже въззивният съд е посочил какво приема относно интереса на св. М. (стр. 2, въззивното решение), в контекста, в който е поставено – като обосноваващо порочност на извършения от САС доказателствен анализ – възражението, че съдът не е обсъдил дали св. М. възмездно се е ангажирал да съдейства на подсъдимия, е и неотнормено. Безпочвено е също и твърдението за безкритичното възприемане на показанията на св. К., въпреки близката ѝ връзка със св. М., още по-малко, че произволно са пренебрегнати показания на разпитани по делото свидетели, подкрепящи обясненията на подсъдимия. Прочитът на изложените от САС на стр. 3 – стр. 9 от въззивното решение задълбочени, ясни и подробни съображения, обективизиращи извършената доказателствено – аналитична дейност е достатъчен за да изключи каквато и да е основателност на наведените оплаквания и не позволява друг извод, освен този, че въззивният съд стриктно се е придържал към критериите за оценка на доказателствената съвкупност и изцяло се ръководил от тях при извършеното обсъждане и анализ на всяко едно от събраните доказателства.

Лишено от основание е и второто оплакване – за ползване от въззивната инстанция на негодни източници при формиране на вътрешното убеждение по релевантните факти. Аргументацията на твърдението, че в оценъчната си дейност съдилищата многократно са се позовали на „житейската логика“, е сведена до множество цитирани съдебни решения на ВКС, очертаващи непротиворечивото разбиране на касационната инстанция, че житейската логика не замества доказателствата и че е допустимо да се ползва само за проверка на доказателствата, а не вместо тях. Без съмнение житейската логика не е предвиден в НПК източник за установяване на релевантните факти и липсва спор по този въпрос. В конкретния случай обаче, въззивната инстанция не е допуснала вмененото ѝ нарушение, понеже житейската логика е ползвана само и единствено за проверка на доказателствата, в рамките на законосъобразно извършения доказателствен анализ, а не вместо него, както без основание се твърди.

В обобщение, ВКС не констатира да е налице заявеното отменително основание на чл. 348, ал. 1, т. 2 от НПК в проявлението, развити в жалбата и в представеното към нея допълнение. И след като не се констатираха допуснати от САС съществени процесуални нарушения, липсват и основания за отмяна на въззивния съдебен акт и връщане на делото за ново разглеждане.

Не са налице и другите две касационни основания, релевиращи от касатора – нарушение на закона и явна несправедливост на наложеното наказание.

II. Касационното основание по чл. 348, ал. 1, т. 1 НПК (нарушение на закона) ситуирано в раздел 2 от допълнението към касационната жалба е въведено с доводи за неправилно осъждане на подсъдимия. Твърди се, че „Доказателствата, на които прокуратурата основава обвинението, не само са вътрешно противоречиви, но и крайно недостатъчни за извеждане на несъмнен извод за виновност, позволяващ осъждането на Г. В. Г....“, след което са оспорени фактическите изводи на двете инстанции и е заключено, че осъдителната присъда почива на предположения.

Преди всичко следва да се уточни, че твърдения за недоказаност на обвинението и възражения за недопустимо осъждане, понеже същото е основано върху предположения, са доводи, които по начало са относими към друго касационно основание – по чл. 348, ал. 1, т. 2 от НПК, предвид това, че насочват към допуснатото отклонение от предписанието на чл. 303, ал. 1 от НПК, която норма е с процесуален характер. Принципно, нарушение на материалния закон би било налице, ако при вярно изяснена фактология, подсъдимият е бил осъден по несъставомерно обвинение или неправилно квалифицирано поведение, което не разкрива елементи на престъпление. В случая, оплакването за нарушение на

материалния закон, се обосновава с твърдение за осъждане на подсъдимия без доказателства и само по предположения и в този контекст, касаторът отново е предоставил своя прочит на наличните доказателства, като заключава, че същите не доказват обвинението. За неоснователността на възражението за допуснати съществени процесуални нарушения се изложиха съображения по-горе и при липса на относими към самостоятелното касационно основание – нарушение на материалния закон доводи, настоящият касационен състав няма как да вземе отношение по тях.

III. Идентично е положението и с третото касационно основание – явна несправедливост на наложеното наказание. Липсата на конкретни съображения, с които да е обосновано заявеното му наличие позволява извод, че същото формално е въведено като повод за касационна проверка. Това е така, понеже аргументите, с които е релевирано са сведени до оплакването за неправилност на осъждането на подс. Г. изобщо, но не и до нарушения във връзка с определяне на наказанието, каквито принципно визира въведеното в НПК касационно основание по чл. 348, ал. 1, т. 3 от НПК. Прочитът на финалната част от подробното допълнение към касационната жалба не оставя друг извод, освен че доводите, въвеждащи го в касационната проверка са базирани върху по начало неправилното осъждане на подсъдимия, понеже същият не бил извършил от обективна и субективна страна престъплението, за което е предаден на съд. Цитираните постулати от правната доктрина и съображения от съдебната практика са верни и няма как ВКС да не се съгласи, че всяка санкция по отношение на невинно лице при допусната съдебна грешка се явява несъразмерно тежка, но теоретичните положения в случая не са от естество да запълнят дължимата конкретика, която чл. 351, ал. 1 от НПК изисква. След като процесуалната дейност на контролираната инстанция по фактическото изясняване на делото е извършена при спазване на предвидените в НПК изисквания и не е допуснато нарушение на материалния закон при тяхната правна оценка, то и постановената осъдителна присъда не разкрива нарушение на принципа за справедливост на наказанието, дори и във вложения от касатора смисъл. И доколкото конкретни данни, каквито биха били например подценяване или игнориране на смекчаващи обстоятелства или обратно надценяване значението или относителната тежест на утежняващи отговорността на подсъдимия не са наведени, то и ВКС може само да констатира, че реализираната спрямо подсъдимия наказателна принуда не разкрива признаци на явна несправедливост. При предвидено за съответното престъпление комплексно наказание, включващо – лишаване от свобода в размер от една до седем години, глоба от 10 000 лева до 30 000 лева, както и лишаване от право по чл. 37, т. 6 от НК – да се заема определена държавна или обществена длъжност, наложеното на подсъдимия Г. наказание е определено в облекчените условия на чл. 55, ал. 1, т. 1 от НК и е индивидуализирано на шест месеца лишаване от свобода, чието изпълнение на основание чл. 66 от НК е отложено с изпитателен срок от три години. Преценено е от съда да не бъдат налагани допълнително предвидените наказания. Тоест, реализираната наказателна принуда е в почти минимален обем, поради което и лишено от основание е искането за редуциране на наказанието или замяната му с по-лека санкция, като второто е и невъзможно, с оглед предвиденият долен праг на наказанието лишаване от свобода и нормата на чл. 55, ал. 1, т. 1 от НК, вече приложена от съда.

Предвид гореизложеното и на основание чл. 354, ал.1, т.1 от НПК, Върховният касационен съд, трето наказателно отделение,

РЕШИ:

ОСТАВЯ В СИЛА въззивно решение № 92/04.03.2025 г., постановено по ВНОХД № 19/2025 г. от Апелативен съд – София.

Решението не подлежи на обжалване.

ПРЕДСЕДАТЕЛ:

ЧЛЕНОВЕ : 1.

2.